

RECENZIE

la monografia „Obiecte sensibile, reprezentări polemice și relații intergrupuri. Conceptualizări teoretic-metodologice și ilustrări empirice” (Chişinău, Primex-Com, 2018)

**elaborată de dna Natalia COJOCARU, dr. în psihologie, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova.**

Lucrarea dată prezintă un studiu de caz complex privind implicațiile pe care le comportă obiectele de reprezentare „sensibile” și reprezentările sociale polemice în cadrul relațiilor și dezbaterilor intergrupuri legate de anumite conflictele istorice și controversese sociale. În cadrul lucrării, autoarea trasează o serie de aspecte importante pentru cercetările din domeniu și care necesită dezvoltări ulterioare, și anume: polifazia în gândire și cunoaștere, genurile de vorbire și comunicare, rolul *themata* și a *nexus*-urilor în emergența și construcția unei reprezentări, tipurile de discurs și stilurile argumentative adoptate în cazul subiectelor controversate ș.a. Un aspect esențial în demararea unui studiu despre reprezentările sociale, scrie autoarea, se referă la clarificarea felului în care sunt articulate diverse obiecte sociale în cadrul interacțiunilor sociale, ce fel de reprezentări generează și, respectiv, cum sunt abordate și discutate pozițiile contradictorii.

În lucrare sunt analizate aspecte privind specificul unei cercetări care implică obiecte de reprezentare „sensibile”; dilemele cu care se confruntă cercetătorii și subiecții cercetării în cadrul unor asemenea cercetări; specificul conținutului reprezentărilor generate de aceste obiecte sociale ș.a. Pentru studii și discuții ulterioare, autoarea propune: clarificarea traseului pe care îl urmează diverse reprezentări (hegemonice, polemice și emancipative) în contextul social, cum sunt impuse, negociate sau „umbrate” diverse reprezentări la nivelul relațiilor intergrupuri, inclusiv care ar fi diferențele dintre conceptele „obiect *sensibil* de reprezentare” și „obiect de reprezentare *sensibil*”, cel de-al doilea concept fiind dezvoltat mai detaliat în cadrul acestei lucrări.

Cu certitudine, lucrarea analizează o serie de probleme importante ce țin de investigarea reprezentărilor sociale, integrând într-un model explicativ aspecte care ilustrează geneza și evoluția unei reprezentări și care poate fi utilizat drept cadru teoretic la debutul cercetării acesteia. În acest model se arată că cercetătorul care inițiază studiul unei reprezentări trebuie mai întâi să răspundă la o serie de întrebări: *cum* se articulează reprezentarea într-un cadru reflexiv care demarează procesul investigational; *cum* se modelează reprezentarea ca proces și ca produs într-un context social intergrupuri dat și *care* ar fi cele mai potrivite metode de investigare pentru a decodifica interacțiuni emergente în dinamica unei reprezentări, inclusiv, pentru a asigura „autenticitatea” producțiilor narative. Examinând diverse istorii despre parcursul investigațional – memorii ale autorilor sau

narațiuni prelevate prin interviuri, studii de caz, sunt elucidate caracteristici ale obiectelor *sensibile*, condițiile socio-istorice care le determină caracterul sensibil și mecanismele defensive la care recurg participanții unei cercetări, puși în situația de a aborda obiecte de reprezentare *sensibile*.

Alte aspecte analizate în lucrare sunt cu referire la interacțiunea dintre cercetător – subiect. Cercetătorii reprezentărilor sociale polemice, se subliniază în lucrare, ar trebui să admită posibilitatea unei „zone ascunse” („*absente*”) în conținutul acestora și să se întrebe care sunt acele elemente reprezentationale ce nu apar în mod direct în producțiile discursive ale subiecților și de ce acestea nu sunt exprimate într-un cadru public.

În linii generale, această lucrare are drept scop prezentarea unui studiu din perspectiva psihosocială despre „organizarea și gestionarea” unor cercetări care urmăresc investigarea obiectelor de reprezentare *sensibile* și a reprezentărilor polemice, fiind analizate aspecte de ordin teoretico-metodologic și discutate rezultatele unor investigații la această temă.

Jana RACU,
Profesor universitar, doctor habilitat
Departamentul Psihologie,
Universitatea de Stat din Moldova